

1923 წ.

7169

№ 3-4

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

საბავშვო ჟურნალი

A. Alishvili. W. W. W.

საქართველოს საბავშვო ჟურნალი

საქართველოს საბავშვო ჟურნალი

წელიწადი მე-XIX. № 3-4 მარტი, აპრილი, 1928 წ.

247

შ ი ნ ა ა რ ს ი .

1. სურათი	1
2. მერცხალს, —ლექსი შიო მღვიმელისა	3
3. ჩიტუნების მეგობარი, —დ. თურდოსპირცლისა	4
4. გაზაფხული, —ლექსი ილია სიხარულიძისა	10
5. ჩვენი ყურშა, —ს. რემონიძისა	11
6. მიწის ქვეშეთის პაწია ხალხი, —დასასრული. სიხარულიძისა	15
7. კართოფილის უცნაურობა, —დასასრული კ. არჯევანიძისა	22
8. მტრედი, —ლექსი საფო მგელაძისა	27
9. მკითხველის წერილები: გაზაფხული, —ლექსი დ. მარიჯანიძისა, პატარა ქეთო, —ზ. ანდრონიკაშვილისა	29
10. გასართობი: გამოცანები, ანდაზა, რებუსი	32

მერცხალს.

ეტაჲ ვგრე აღრიანად
 რას ჟღურტულეჲ მაკრატელა?
 — მჴის ამოსელას ველოდები
 განთიადზე, როგორც ვეულა,
 მჴე რომ ჩადის, მეც თან ჩაედევ,
 ღამის წვედიადს ვხვდები ძღვით,
 ამოვა და მეც თან ავდევ
 ტებელ ჴიკჴიკით უოველ დღით.

ზო მღვიმელი

ჩიტუნების მეგობარი.

აი, დამიდგეს თვალები! ეს რა უბედურობა და მატუდა თავსა. ჩამქოლეთ, მოუვასნო, ჩამაქვავეთ. რაღადა ვარ ცოცხალი მე მსე ბნელი. — ჩიოდა ჩიტუნა, რომელსაც ბუდე დაჭხვდა დაცარიელებული.

— რა მოგსვლია, მესობელო, რა კატორებს ეგრე? — შეეკითხა გუგული, რომელიც წითულზე ჩამომჯდარიყო და ნისკარტს აკაზუნებდა.

— დავიღუპე, დავიღუპე, დავიღუპე! ვილაცას გაუქურდივარ... ჩემი ბარტყები წაუუვანია... მთელი ჭბლა შემოვიფურინე... ეველა ჩირგვებში ვეძებე და ვერ მივაგენი... სადა სართ, სადა ჩემო მშვენინურებო, ჩემო ძალსახებო?... რატომ არ ახარებთ თქვენს დედასა?... აი საჭმელი მოგიტანეთ... ვილას ვაჭამო?... ვინლა შემომეკებება ზატარა უვითელი ნისკარტის ცმაცუნითა?

ას, რა საშინელია დაცარიელებული ბუდე!.. ჯერ ისევ წელან მსიარული იყო აქაურობა... ეველა ჩვენ შემოგვანატროდა... დაცარიელდა ბუდე და...

— იეს, ნეტავი შენა, ვიძვიძებ უბრალო რამესე... მაგ-

პარეს და მოკვარეს... მერე რა მოხდა ისეთი?.. მე რომ მომ-
სლოდა ეგ საქმე—გამინარდებოდა კიდეც... ბარტყების გა-
მოკვებაზე ზრუნვა აღარ დაგჭირდება... სულ ქეიფში გაა-
ტარებ დროს...

სიტყვა გუგულმა და ჩაიკისკისა.

— რას ამბობ, რად ცდი ეგეთი როსვა? ვინ დედა, ვინ
ეგეთი გულქვაობა?.. შვილებს თავი შევწირე და შენ მეუბ-
ნები რაში გეკითხება ბალებიო... მამ რაღა უნდა შეკით-
ხებოდეს?.. რა ფასი ექნება სიცოცხლეს, თუ ბავშვები არ მე-
ვოლებიან?

— შვილები, თორემ დაგიფასებენ მე შენ გეტყვი, კლან-
ჭებზე მოიწავენ ვერბო კვერცხსა შენი გულითთვის. მამა!

— აი მე სულელო, შენ!.. იმიტომ ხარ საქვეწოდ მო-
ვიწიებული, რომ გულიდან ამოგირეცხნია ბავშვების სიუვა-
რული... კვერცხებს სხვის ბუდეში სდებ და სხვას ჩეკინებ...
თუნდა კატას შეუსვლავია, არ ინაღვლი... მეც შენსავით უჯი-
გრო ხომ არ გკონივარ?..

ცხოვრებაში თუ რამეა გამსარებელი—ეს ბავშვებია... ვი-
საც შვილები თვით არ გამოუზრდია, მან არ იცის, რა არის
ბედნიერება... რაც უნდა დაბოღმიანებული ვიყო—უძალ ვმსია-
რულდები—როცა ფუნთუშა ბარტყები შემომიხოსდებიან მსი-
არული ქრიაშულით.

მოუტან თუ არა საჭმელს—ცათა ფრენას ეწევიან.

ამ დროს ისე ბედნიერადა ვგრძნობ თავს, რომ მტრი-
სადმიც კი ვკარგავ სიმძულვარეს...

ბევრი სანატრელი წუთები მოიგონა ჩიტუნამ... მებნი-

თაც ბევრი ეძება... გული ამოიგდებინა მახილით. მაგრამ კვალს ვერსად მიაგნო.

დაეკარგა, დაეკარგა ბარტყები.

ძებნით მოქანცულმა ფრთები ისე ჩამოჭყარა, თითქოს მტრის ისარს მოუძტვრევიაო...

გულ მოკლული იჯდა და ნატრობდა სიკვდილს, რომ აღარ ეგრძნო შვილების უბედურება...

* *

სად იყო, სად არა, გაისმა ჩქამი და გამოჩნდა ზატარა ილა-ეტუობოდა ქასქასით მორბოდა, სვითქი გადასდიოდა... ხელში ბარტყები ეჭირა... ელვის უძალესად აიჭრა სეზე და ბარტყები ბუდეში ჩაუსხა ჩიტუნას.

სიხარულით ცას დაეწია ჩიტუნა... მთლად გარდაიქმნა... კვლავ დაუბრუნდა სიხალისე... ჩამოშვებული ფრთები გამძლა და გადაეფათრა ბარტყებს... სათითაოდ გადაუკოცნა ვეელს თვალები...

— თქვენ კი გენაცვალოთ დედა, შვილებო, თქვენა!.. ვაღერსებოდა ის...

სიამტკბილობაში გართულს როდის როდის, მოაგონდა, რომ ვიღაცა ბიჭმა მოუგვანა ბარტყები და ბრაზი მოეხვიანა ეელში...

ეს იქნება ჩემი მტერი, ეს მოიტაცებდა ჩემს ბარტყებსაო—გაიფიქრე ჩიტუნამ და ის, ის იყო უნდა დასმგერებოდა ილას... ნისკარტით უპირებდა თვალების ამოკორტნას... მაგრამ... ილას ისეთი მოსიყვარულე გამოძტვევებდა ჰქონდა, რომ შეეგრდა ჩიტუნა...

„ეგება ვცდები და არ იუოს მტერიო“ გაიფიქრა... მხოლოდ შვეხედ ჩამოუკვესა.

— რა გინდოდა, შე უკეთურო, რას ერჩოდი ჩემს შვილებს, რისთვისა მტაცებდი...

ილამ კი სიცილით შესძახა:

— აი შე მებურახო, შენა რატომ არ არჩევ მტერს მოკვრისგან?.. შე რომ მტერი ეოფილვიუავი, განა უკანვე მოკიუვანდი? ბარტყები ერთს ბიჭს ამოესნა ბუდიდან და ისე სტანჯავდა, რომ კული დამეთუთქა მთიი საცოდლობით...

ბვერი ვესვეწე გაეშვა, მაგრამ ვერ შევასმინე.

ვერ დავიეოლიე კერზი, ორიოდე გროში მქონდა ჯიბეში და ის შევადლიე...

არც იმას დაჭეახულდა.

— თუ გინდა ემაკ სამ დილში გაგიცვლი ბარტყებსო — მომითითა მან იმ დილებზე, რომელიც ჩემს ხალათზე ვერცხლივით ბრჭყვიალებდნენ.

შეც დავიწვეიტე და მივეცი.

— აი გაიხარდე და გაიხარე, ეგეთი კარგი რომ ჭეოფილხარ, ზატარავი!.. — დლოცა ჩიტუნიათ... ნუ იდარდე, გუნაცვალე, დილებზე... უამბე ვეელაფერი დედაშენს... დედის კული მოსიევარულეა... მოგიწონებს კეთილობას, უკეთეს დილებს კიეიდის...

— შე დედა არა შეავს! — სლუკუნით უნასუსხა ილამ და ნაღვლიანად დახარა თავი.

— დედა არა გეავს?.. საწეალი ილა, საწეალი!.. მამა?..

— არც მამა შეაეს... არც და ძმები... ობოლი ვარ,
 უთვისტომო...

გული ამოუჯდა ჩიტუნას... შეებრალა ილა.

— მამ რა გაცხოვრებს, ჰატარაჲ? როგორ იპურებ თავს?

— შემროხეთა ვარ შესობლისას...

— ნუ, ნუ ტირი, კეთილო, გულს ნუ გაიტევ განაცვალე... — დაუევაზა ჩიტუნამ... ჩვენ დაგიძვებოდებით... უველა ჩიტებს გავაგებინებ შენს გულკეთილობას.

* *

ჩიტუნა შეფრთხილდა მუხის ხეზე, რომელსედაც ფრინველების გუნდი შეკუნწლულიყო და მიძართა:

— ძმებო, დიებო!.. ღი ეს ემაწვილი ილა — ობოლია, უსაყანო... ღარიბია, მაგრამ გული მდიდარი ჰქონია... მოსიუვარულე... ვილაცა ბავშს ჩემი დაღუპვა განეხრახნა... ჩემი ბარტყები მოეტაცნა... თავს წაჰკლევდა უველას, რომ არ გამოჩენილიყო ილა და სარჩლი არ გაეწია... თვისი ხალათის უკანასკნელი დილები გამოუმეტნია და შეუსვიდნია ბარტყები ჩემთან მოსაყვანად...

სად, ან ვინ გამოგვჩენია ასეთი მოკეთე, ფრინველებო?..

— არსად, არავინ! — იყო ერთხმად ჩიტების ჰასუსი.

— დიხს, ბედისკან არა ვართ განებივრებულნი — განაკრმო ისევ ჩიტუნამ. — უველა ჩვენ კვებობს... —

მხოლოდ ილა გამოგვიჩნდა მეგობრად...

ვიძმით იგი, ჩიტებო!.. უველას გავაგებინოთ მისი გულკეთილობა და უველამ კავისადოთ მეგობრად... მას უგალობოთ კარიჭრაჲსას და მწუსრე...

— აგრე იუას, აგრე!..

— ვაძა!.. ვაძა!..

— გაუმარჯოს ჩვენ მეგობარს ილას!..

— დიდება კეთილს ილას!..

— სიუვარული და სისარული ობოლს ილას!—შეესმა-
ტკბილენ ჩიტუნები და მის თავის ასწვრივ იწეეს ალერ-
სიანად კამარის კეთება და ფრენა-ნაჯარდი...

ობლობაში დანაგრულ ილასათვის უცხო იყო ასეთი თა-
ნაგრძობა და სისარულის ევაგილები გადაეძალა ისედაც ლა-
ძას სახესე...

ეს იყო უბედნიერესი წამები ილასათვის...

აღარა სთვლიდა თავს ობლად.

დ. თურდოსპირელი.

გაზაფხული.

ულეველაფერს ტანში უვლის
ტკბილი, თბილი ჟრუნტელი,
მიწას მკერდი აუძკერდა,
აფერადდა შინდორ-გელი.
გაზაფხულმა გაგვიღიმა
კუკურ-გაძლილ ვეაველეებში,
ასურნელდა მთა და ბარი,
სათ სცურავს ნორს ფოთლებში.
ნაზ ზეაელამ ფრთა გაძალა
და ვეაველებს დააფარა.
ჰა, ფუტკრები ასუსუნდა—
— სკამაც ჰეარა, სკამაც ჰეარა!..
ფრინვალოთ სტვენა... ბუდეებში
ბარტეები ძლივს შედინდლოდი,
ეზოებში წიწილები
ტან-ფაფუკი, დაკუტნული.
მენახირის მკვირცხლი ძღერა,
აქ ნახირი, იქ ცხვრის ფარა!
კუთნეული — ხენა და თესვა—
მიწის მკერდი დაიღარა.

ილია სიხარულიძე.

ჩვენნი ეურშა.

შვიდი თუ რვა წლის ვიქნებოდნი, ნათლიანჩემმა რომ ძვირფასი საჩუქარი მომიუვანა: ეს იყო ჰატარა ლეკვი; ისეთი ლამაზი და უწინარი, რომ მე მაძინევე ხელში ავიუვანე, ჩავისუტე და ჩემი ერთი ჭიქა რქე შუაზე გაუვავი.

ჩემი ლეკვი სიამოვნებით შეექცა პირთმეულ საჭმელს. სვლენდა გემრიელ რქეს და ჰატარა კუდს აქიცინებდა.

მე მას სასხელად ეურშა დავარქევი.

ეურშა ღამით ჩემთან მიწოდდა დამეწვინა, მაგრამ დედამ ამის ნება არ მომცა. მას ცალკე-საწოლი გაუკეთეთ და ასე ვზრდიდით.

ერთი წლის შემდეგ ჩვენი ეურშა დიდი ძალი შეიქნა. დალაპაზდა და დაჭკვიანდა. ფრთხილი გამოდგა. დამე სულ ეუფდა, დარაჯობდა სახლკარს და ზირუტეუებს.

ვაი იმისი ბრალი, თუ ვინმე ჩვენს ესოში ღამით საქურდლათ ჩამობედავდა. ეურშას ეს არ გამოეზარებოდა და მავ დღეს დააუენებდა.

ერთ ღამეს გვეწვია ქურდები, ბოსელის კატებსა და ულლის სარების წაუვანა მოინდომეს.

ეურშას დასაჩუქებლად ქურდებს ჭადი წამოეღოთ; როგორც კი გაუგო ბოსელთან მიახლოვებ, ჭადი გადაუგდეს,

მაგრამ ურძამ ზედაც არ შესედა ქურდების ქრთამს და სასტუკი ბრძოლა აუტყეს...

— ისე შეება ვილაცას ურძა, რომ უსათუოდ ქურდუბია!.. ხარები არ მოგვპარონ, — თქვა მამამ და ჭრახით გავიდა გარეთ. ქურდებს უკვე გაეტყნათ ბოსელი და ის იყო აპირებდნ ხარების გამოუვანას. ურძა გააფთრებული ებრძოდა ქურდებს.

— ვერ წასვალთ, თქვენ ავასაკებო!.. — შესძახა მამამ და ქურდებიც მიიძალენ ღამის სიბნელეში.

ასე გადაკვირინა ურძამ ოჯახის მარჩენალი უღლის ხარები.

ამ დღიდან მამას ძლიერ შეუუვარდა ურძა და მეტ ურადლებას აქცევდა მის ბინას და საჭმელს. სძირად ბანდა და ასუფთავებდა.

მამახემი დროგამოშვებით საჩალვადროთ დადიოდა და ურძამც თან მიჰყვებოდა.

— ურძაა ხემი. ურძის მცველი; სადაც ეს მახლავს იქ რა მიჭირს. — იტყოდა მამახემი.

საქონლით დატვირთულ ურემთან ვერავინ გაბედავდა მისვლას, როცა მამა დატოვებდა მას. აბა წალანარაკებს და ჩხუბის ატყნას სომ ვერავინ გაუბედავდა მამას.

იმეიათად გამოეპარებოდა ურძას მამახემის სადმე წასვლა. ის წკმუტუნით და ალერსით ესვრებოდა, მეც თან წამიუვანეო. სოკჯერ გაუწერებოდა მამახემი და სახლში დარჩენას უბრძანებდა. იმ დღეს ურძა ძლიერ ძოწუენილი იყო საჭმელსაც კი არ ჭამდა...

ერთ დღეს ვილაც ქურდმა ურძა შმივედ დასჭრა, რომეღიც ჩვენს ეზოში საქურდლათ შემოპარულიყო და ურძას ამი-

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

სი ნება არ მიეცა. ჩვენს მწუხარებას საზღვარი არ ჰქონდა. დედამ რაღაც წამალი დაადვა სანჯლით გაფატრულ თემოზე, საჭმელიც მისცა, მაგრამ სცოდნავ უურმას ჭამის თავი აღარ ჰქონდა.

მორე დღეს ურმა ვეღარ ვნახეთ. ის სადღაც დაიკარგა. გადავწყვიტეთ, რომ ტყვიულების სიმწვავეს ვეღარ გაუძლო, გაიჭრა ტყეთ და სადღაც მოკვდაო.

ორ-სამ დღეს კიდევ არ ვპარგავდით იმედს, მაგრამ შემდეგ კი გადავწყვიტეთ, რომ ურმა ცოცხალი აღარ იყო. ამან ჩვენს ოჯახში დიდი მწუხარება გამოიწვია. ბევრი ვიტყვი, ორი დღე სასწავლებელში არ წავსულვარ, სად არ ვიპოეთ, მაგრამ ურმა ვეღარც ცოცხალი ვნახეთ და ვეღარც შევადარი.

ერთი კვირის შემდეგ დედამ პროხა გამატანა ტუის ზირას საძოვრად. პროხა გამეყცა, გამოუდევ, მალალ ბუჩქებში შევედი. ამ დროს ძაღლის წკავწკავი მომესმა, მოვიხედე გვერდით და რას ვხედავ, ჩემი ურმა ბალახებში წევს, და ჭრილობას ერთ ილოკავს!.. რომ დამინახა შესაბრაღისი წკმუტუნი მორთო. ჭრილობა თითქმის მოშველებოდა. მე პროხას თავი მიგანებე და სინჯრულით აღტაცებული სასაღამოში გაუიქცე, ეს სასიამოვნო ამბავი შინაურებს გავაცებინე. მამამ მაშინვე ჭადი წამოიღო, მოშიებული იქნებო და უურმასთან წავედით.

საჭმელი ცოტა ჭამა და ისევ ჭრილობის ლოკვა განაგრძო. მამას დანახვა ძლიერ გაეხარდა, წკმუტუნებდა, თითქოს მადლობას ეუბნებოდა ნახვისა და საჭმელის მიტანისათვის.

გვინდოდა აგვეყვანა და ისე წაგვეყვანა სახლში, მაგრამ არ დაგვნებდა.

— ვაცხადებთ შვილო, თავის ჭრილობას ეურმა თვითონ ირჩენს, სჩანს ბუჩქებში ბუჩქებს ეძებდა, — თქვა გაკვირებულით მამამ. მეც გამიგონია დედამისისაგან რომ ჭრილობას ძაღლი ილოკავს და ისე ირჩენსო.

ეურმა იქვე დაგტოვეთ, მხოლოდ საჭმელს უსიდავდით. რამოდენიმე დღის შემდეგ კოჭლობით მოვიდა სახლში ეურმა. ჭრილობა თითქმის სრულიად მოშველებოდა.

ერთი კვირა კიდევ და ჩვენი ეურმა სრულიად განიკურნა.

ის კვლავ ერთგულად ეარაულობდა ჩვენს ეზო-მიდამოს.

რამდენჯერ იყო შემთხვევა, როცა ეზოდან წიწილას წასართმევად დაეცემოდა ქორი, ეურმა ელვის სისწრაფით გაჩნდებოდა კრუსთან, და ოსავარი ფოინველი ხელცარიელი გაფრენილა.

ერთ საფხულში ჩვენს ოჯახს უბედურება ეწვია: მამას ფილტვების ანთება გაუჩნდა და გარდაიცვალა. ჩვენი ოჯახი დაობლდა.

დედამ შენიშნა, რომ ეურმა მამაჩემის სიკვდილის შემდეგ საჭმელს არ ჭამდა, ღმუროდა, ერთ ალაგას ვერ ისვენებდა და ვიღაცას ეძებდა...

მოულოდნელად ეურმა სადღაც გაქრა...

ბევრი ძებნის შემდეგ, ეურმა მამაჩემის საფლავსე ვნახეთ მკვდარი...

ს. რემონიძე.

მიწის ქვეშეთის ჰაწია სალხი.

(დასასრული *)

ჟი, ეველა მშათ არის!
მორთულ-მოკაზმულები,
რიგ-რიგად ამოდინან,
მწკრივად დარაზმულები;

წინ ენძელა მოუძღვით,
მას თან მოევიბა ია,
ლურჯი კაბა უსდება,
მაგრამ მეტად მორცხვია,

იმათ სსვებიცი ამოჭევენ
კოსტათ, ეველ მოღერებით,
არე-მარე მოკაზმეს
ათასგვარი ფერებით;

და მოედვენ ჯელ-მინდვრებს,
გულ-მკერდზე მოეფინეს,
თვისი კოსტა სამოსი
ნიაზზე აბიბინეს;

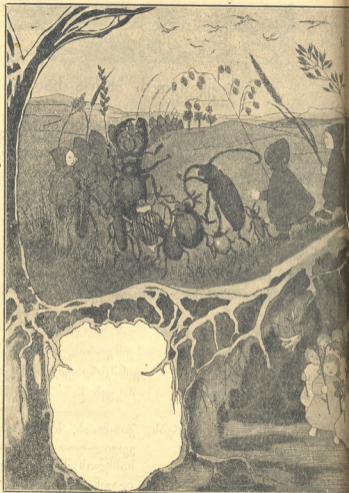
მზეს მიანჯერეს თვალები
ფოთლები ვრცლად გაჭფინეს
და ტკბილი სურნელება
მიდამოში მოჭფინეს;

აღტაცება ევაგილათ
გაეფურჩქნათ თავებზე,
სისარულის ცრემლები
აუბრწეინდათ თვალებზე;

ვინ ნაკადულს ესტუმრა,
ვინ კორდს, ვინ მთებს, ვინ სევსა,
ვინ მკერდს უშვერს მთის ჩანჩქერს
შხეფებ ჩამონარსევსა;

ჭიბ-მაიას, ბუხს, ჰეზლებს
ევაგილ-ფოთლით ჭყარავენ,
სისხლის მსმელ ობობასგან
იცავენ, იფარავენ.

*) იხ. „ნაკადული“ № 2.

საქართველოს
მეცნიერებათა

ვინ ბუჩქს ამოეფარა,
და ჩრდილოვან ჭალებსა,
ზოგმა მკერდი გაუსხნა
მზის მცხუნვარე თვალებსა;

—
ხარბად მკერდში ჩაიკრეს
უხვი სითბო, სხივები,
ღამით წუწურვილს უკლავდათ
ცით ნაპური შივიები;

—
უფრო კოხტად მოირთენ,
გაიფურჩქნენ, მოღერდენ...
ჭა, საფხულიც ეწვიათ
აქუყუნდენ, ამღერდენ;

—
გრძელ დღეების ალერსი
და სითბო ეველას ათრობს;
ზოგს სიცხე თუ აწუსებს
ის შებინდებას ნატრობს...

—
დაღამდება... ცის მკერდზე
აინთება ღამპრები,
გრილი სიო დაჭებურავს,
რომ კაბას ზღამპრები;

—
მაშინ დედა ბუნება
ეველას ეალერსება,

სიხარულის ცრემლებით
შვილებს თვალი ევსება;

—
და ნელ-ნელა ჩასთვლემენ,
ველს ნარნარად არსევენ,
ძილში ტკბილად ფშვინავენ,
ირგელივსურნელს აფრქვევენ...

—
ირიქრავებს... ცის მკერდზე
გაიელვებს მზის ალი;
ზაწიებს კადავიძებს
თვისი კაბის შრიალი;

—
როგორ მოეწონებათ
ეურსაკიდთა ზრიალი!!!..
და ეუყუნა თვალების
სიხარულით ცქრიალი!!

—
ისევ მსეს შეჭხარინან,
სიამით ირხვეიან,
ერთმანეთს თავს უკრავენ,
ველზე ჰოესვევიან.

—
ღრო გავიდა... საფხული
სხვა დრო-ეაჰმა შესცვალა.
აღბად არე-მიდამოს
სურდა ფერი ეცვალა:

მზემ ცაზე შეაძოკლა
საფლელი გზის მანძილი,
იქნება მოიქანცა
მოისურვა მან ძილი;

ქველი კაბის ნაფლეთებს
ქარს ატანენ, ძირს ჭერძან,
მუდამ ცრემლებს აფრქვევენ,
წვერებს მიწაზე ხრიან;

რა გვიან-გვიან დგება,
და რა ადრე იძინებს;
მუდამ დაღვრემილია,
ერთსაც არ შემოგვცინებს.

წავიდა სიხარული!!
სევდის ხმით ფურჩულობენ,
სცივათ, ტანში აჟრჟოლებთ,
მუდამ მწეს ლოცულობენ;

შემოდგომა მოჩოჩავს,
როგორც სევდის აზრდილი,
ეველებან მოწუენილობა,
ეველებან ჩრდილი და ჩრდილი!!

კაკვიფრინდა ზაფხული!!
ოჰ, როგორ ვართ დაღლილი!!
ეხლა რა კარგი არის
მიწის ქვეშეთში ძილი!

ფრინველები არ გვალხენს
სიმღერა-ხმატკბილობით,
ციკა... ღამე გრძელდება
ჩუმი მოწუენილობით;

როგორ ქრის ქარიშხალი!
წვიმა როგორ გვასველებს!..
წავიდეთ ძირს — მიწის ქვეშ,
იქ დედა მოგვასვენებს!

ევაგილები ფერს იცვლის.
გული შეღონებით,
კაბები და ქუდები
როგორ გახუნებიათ!!..

აი, დედა ბუნებაც!
შვილებს თვისკენ ეძახის...
სწრაფლ გაულო კარები
მიწის ქვეშა ოთახის;

ეველას მსად აქვს ქუდებში
სხვა და სხვა ნაყოფები,
ისე იცქირებიან,
როგორც ავთიმყოფები.

სულ ეველა ჩააწვინა,
თბილ და მუდრო ლოკინში,
და ტკბილად ჩააძინა
ზაფხულის მოლოდინში.

ილია სიხარულიძე.

კართოფილის უცნა- ურობა.

დასასრული*)

ულ სხვაა ლობიოს ან მუხუდოს თესლი. ის შეიძლება ღრმად დაითესოს, რადგან მასში სახრდო მასალა საკმაოა იმისათვის, რომ მცენარე მიწიდან ამოვიდეს, გაიკეთოს ფესვები და შეიმოსოს ფოთლებით. — მამამ კვლის ერთ კუთხეში ცოტა ხსენის თესლი ღრმად დათესა და მიშიკოს დაავალა, თვალეური ედევნებია, თუ როდის ამოცენდებოდა თესლი კვალზე და როდის — კვლის კუთხეში.

ბოსტანის ერთ ბოლოში მიშიკოს მამამ კართოფილი დარკო. კართოფილის გორგომილა მან იმდენ ნაწილად დასჭრა, რამდენი თვალიც მასა ჰქონდა. აქ მიშიკომ ზირველად გაიგო, რომ კართოფილის თვალისგან მცენარე წარმოიშობა და, მაშასადამე, კართოფილის გორგომილას იმდენი მცენარის მოცემა შეუძლია, რამდენიც თვალთა მასზე.

ბოსტანი ამწვანდა. მიშიკო თავისუფალ დროს ბოსტან-

*) იხ. „ნაკადული“ № 2.

მი ტრიალებდა. მან კარგად იცოდა ახლა, რომ ბაღსაში შეტად ხელის შემქმელი იყო ბოსტნისათვის და ამიტომ დაინახავდა თუ არა კვალზე რაიმე ბაღსს, სწრაფად ამოგლეჯდა და ბოსტნიდან გადაისროდა. წვიმა რომ დაიკვიანებდა, ბოსტანს რწყავდა და ამხარად მიწას სინოტიეს არაკლებდა.

ერთ დილას მიძიკომ აივნიდან ბოსტანში გადაიხედა და საძინელი სურათი დაინახა. მამა შესდგომოდა კართოფილის მარგვლას, მაგრამ ისე უცნაურად მარგლიდა, მცენარე, თითქმის იმარხებოდა, მიწიდან მას მარტო ორი თუ სამი უკანასკნელი ფოთოლი უჩანდა. მამის ასეთი მოქმედება მიძიკოს ბოროტებად მოეჩვენა, ბოსტანში სწრაფად ჩაირბინა და ჰკითხა:

— რას შერები, მამა, რად მარსავ კართოფილს ეგრე ღრმად?

მამა მახედა რომ მისი ასეთი მოჭეობა მცენარისადმი არ ასიამოვნებდა მიძიკოს, ცოტათი გაიღიმა და უნახუსა:

— ძალიან გაინტერესებს შენ — თუ რატომ ვექცევი ასე კართოფილს? თუ ეგრეა, თვით კართოფილმა გიბასუსოს შენს კითხვაზე.

მამამ გამოიტანა ფიცარი და იარაღი და დაამხადა ორი კოლოფი. კოლოფებს ძირი შუაში გაუსვრიტა და შემდეგ ორ თანასწორ ნაწილად გახერხა. კოლოფები რომ დაამხადა, ამოარჩია ორი მცენარე, რომლებიც უფრო წამოზრდილიყო და თამამად გამოიურებოდა; ერთს მიწა მოუსწორა ძირთან, შემდეგ ერთი მხრიდან კოლოფის ერთი ნახევარი შემოუდგვა, მეორე მხრიდან — მეორე; ღერო ნახვრეტში მოხედა და ამხარად მცენარის ქვედა ნაწილი კოლოფში მოემწევედა.

შეორე კოლოფის ნახევრები მამამ შეორე კართოფილის ზედა ნაწილს შემოუდგა. ამ ნაირად მცენარის ზედა ტანი ბნელ კოლოფში მოემწყვდა: კოლოფი რომ არ ჩამოვარდნილიყო, მან მიწაში ორი ჯოხი დაასო და ძაფით კოლოფს შემოაკრა, შემდეგ ამოიღო ჯიბიდან ფანქარი, მისცა მიშიკოს და უთხრა:

— აბა, ახლა წააწერე კოლოფს ის, რაც მე მკითხე! — მიშიკომ აიღო ფანქარი და კოლოფის ერთ კუთხეზე დააწერა: „რად უმარსავთ კართოფილს ეგრე ღრმად მიწაში?“

— თავის დროზე კართოფილი გიპასუხებს შენს კითხვაზე, — უთხრა მამამ და ისევ კართოფილის მარკულას შეუდგა.

ამით მამამ ისე დააინტერესა მიშიკო, რომ მთელი მისი უურადღება ამას შემდეგ ამ ორ კოლოფზე გადავიდა. ჩავი-

დოდა ბოსტანში თუ არა, ჰირველად კოლოფისაკენ დაედა, შემდეგ მიუხსლოვდებოდა და ჩაფიქრებული როდა მათ.

„ნეტავი ვიცოდე, რა ხდება ახლა იმ კოლოფებში? გაიფიქრებდა მიძიკო და შემოუვლიდა კოლოფებს გარშემო, თითქო ჭუჭრუტანას ეძებს შიგ ჩასახედავადო. ღრა ერთსელ მიუძარბავს მას მამისათვის ამკვარივე კითხვით, მაგრამ მამა დაჩინებით იშორებდა: „თვით კართოფილი გიპასუხებსო“. ეს დრო კი ძალიან ნელა ახლოვდებოდა. ბევრჯერ კადასწევიტა მან ჩუმიდ კოლოფების გახსნა და შიგ ჩახედა, მაგრამ გაახსენდებოდა თუ არა მამის გაფრთხილება, იტვოდა:

„რა საჭიროა კართოფილის გახსნა, თუ კი პასუხს ვერ მივიღებო“.

ერთსელ მამამ კართოფილს თავსე მიწა ააცალა და მუჭის ოდენა გორგომილები ამოიღო.

— ახლა კი დადგა დრო, როდესაც კართოფილს შეუძლია პანუსი მოგცეს შენს შეკითხვაზე. — უთხრა მამამ მიძიკოს.

მამამ ამოიღო ჯიბიდან დანა შეუდგა კოლოფის ერთ გვერდს და სევით ასწია. კოლოფის გვერდები წმინდა ლურსმნით იყო დამაგრებული და ამიტომ ადვილად მოსცილდა ერთი მეორეს. მიძიკომ შეიხედა კოლოფში და განცვიფრდა: კართოფილების ის ადგილი, რომელიც კოლოფით იყო დაფარული, დაქმნილი იყო სხვადასხვა ზომის გორგომილებით. მიძიკომ გაიღიმა და მორცხვად ჩაიღებარა: „ახლა კი მივხვდი, თუ რად უნდა კართოფილს მარგვლის დროს მიწის შემოყრა“. სინარულით გატაცებულმა მიძიკომ გარშემო მესობლების ბავშვები შემოიკრიბა და უთითებდა მცენარეზე, რომელსაც წვერზე გორგომილები გამოესხა.

კ. არჯევანიძე.

მ ტ რ ე დ ი .

აუშმა მტრედი დაიჭირა
 და დააჭრა სწრაფად ფრთები.
 უთხრა: „აწი ჩემი ტუვე ხარ
 ვერსად ველარ გაფრინდები“.

მტრედი შეერთა, დაბარბაცდა,
 ნადგლიანად იწუო ცქერა,
 შიში იგრძნო და მწუსარედ
 ცისკენ ეელი მოიღერა.

თითქოს სთხოვდა ცრემლით ზენას:
 „დამიბრუნე ჩემი ფრთები,
 მხოლოდ ერთხელ, ერთის წუთით
 მადლა ცაში აუფრინდები.“

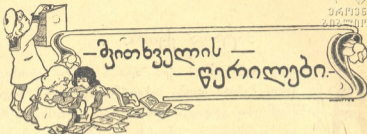
ამ დროს სადღაც გაჩნდა კატა,
 დაემკერა, თათი სტაცა,
 იგდო ზირში და იმ წამსვე
 ბუნავისკენ გაიტაცა.

ბავში შოლტით დაედევნა
 დაეწია, მოსცხო გვერდზე.

რა იჯერბ გული შეძევ
 მან დაიწყო სრუნვა მტრედზე.
 „გუფიცები აწი შენთვის
 ფრთების დაჭრა არ გაუბედო,
 მანატრე გენაცვალე,
 გამოცოცხლდი სემო მტრედო“!
 მაგრამ მტრედი არ გაცოცხლდა.
 ბავშვს ეწეინა, აქვითინდა
 და თეთრ ბუმბულს სისხლში ნაფერს
 წმინდა ცრემლი დააცვინდა.
 იმ დღის შემდეგ გიჟუნია
 ეველა ფრინველს იცავს, სწუალობს.
 ჯდება მტრედის სამარეზე
 და გაკვეთილს იქვე სწაულობს...

საფო მგელაძე.

გ ა ს ა ფ ხ უ ლ ი .

მთავრესილებზე ტუის ჯარმა
ხაიკვა მწვანე ჩოხები.

და გადიძალა მინდორზე
აჭრელებული ნოხები;

მოფრინდენ უცხოეთიდან
კუდ-მაკრატელა მერცხლები;
კლდის ნაკადულში ჩაცვივდენ
მთვარის ნატეხი ვერცხლები;

უვავილის თასებს ბზუილით
ესვევა კუნდი ფუტკარის.

აჲ! გასაფხულის სტუმრობა
რიდს და ჰატარას უსაზრის!!

დ. მარიჯანიძე.

პატარა ქეთო.

ქეთო ცელქი რამ იყო პატარა ქეთო. ერთხელ ქეთო ბებიამ ბაღში სასეირნოდ წაიყვანა. ბაღი მშვენიერი და დიდი იყო. ქეთოს ძალიან უყვარდა სეირნობა და ისე ჩქარა გარბოდა რომ ბებიას ძლივს მისდევდა უკან; როცა ბაღში შევიდნენ, ქეთომ სთხოვა ბებიას „ვირბინთო“.

— არა შეილო, გენაცვალე, მე ამასე მეტად არც სირბილი შემიძლია და არც სიარული — უთხრა ბებიამ და იქვე ახლოს კუნძზე ჩამოჯდომა დააპირა, მაგრამ მუხლებმა უძტუნეს და წაიქცა. ქეთოს გაეცინა, მაგრამ რომ დაინახა ბებიის შეწუხებული სახე შეეკითხა:

— ბები, ჩემო ბუბი, ხომ არ მოკვდი, მეტს აღარ გაგაჯავრებ... ბებიასაც შეეცოდა ქეთო და უთხრა:

— არა შეილო არ მოკვდი, შენ შენთვის ისტუნე და ითამაშე, მე აქ დავისვენებ.

ქეთომ დაიწყო თამაში: ვაგვილების კრეფა, ჰეპელების დევნა; მშვენიერი ვაგვილების გვირგვინი გაიკეთა თავზე. მეტკრა საუცხოვო თაიგული და ახლა ჰეპელების დაჭერა მოინდომა. ეველასე მეტად ერთი ჭრელი ჰეპელა მოეწონა და იმას დაუწყო დევნა; ბევრი სდია, დაიღალა, დასცხა, ერთ ვარდის ბუჩქთან ჩრდილში დაჯდა და ვაგვილების გადარჩევა დაიწყო. ამდროს მოაგონდა ბებიას, მიიხედ-მოიხედა, და რომ ვერ დაინახა შეეშინდა. წამოვარდა ზეზე: იქით ეცა, აქეთ ეცა,

მაცრამ ბებია არსად იყო. დაჯდა ტირილი შორთო და დაუწყო დედას ძახილი:

— ჩემო დედიკო, მოდი წამიყვანე სახლში, თორემ მეც დავიკარგებიო! ამდროს პოფრინდა ლამაზი ჩიტე და დაიწყო მის ახლოს ხტუნაობა და ჭიკჭიკი. ქეთოს დაავიწვდა ტირილი და ჩიტს დაუწყო ცქერა. ჩიტე განავრძობდა მხიარულად ჭიკჭიკს, ქეთოს უნდოდა დაეჭირა და სახლში წაეყვანა. ხელი წაატანა, მაცრამ ჩიტუნა ხტუნვა-ხტუნვით წავიდა ბალახებში. ქეთო გამოუდგა დასაჭერად, ჩიტე კი ახტა და მძინარე ბებიას ზურგზე შეახტა. ქეთოს სიხარულს სასლვარი არა ჰქონდა ბებია რომ დაინახა; მივარდა და სიხარულით ჩაეკონა. ბებიამ გაიღვიძა. ქეთომ უამბო თავის თავგადასავალი და ნელ-ნელ გაუდგენ კზას შინისაკენ.

ქეთოს უნდოდა ჩიტისათვის მადლობა გადაეხდა, მაცრამ ჩიტე უკვე წასულიყო.

მე-15 შრომ. სკოლის მოწაფე ზ. ანდრონიკაშვილი.

გასართობი

გამოსანები

1. ერთი წევს და არა დგება, მეორე ჰამს და არ ძღება, მესამე მიდის არ დგება.
2. დღე ცარიელი, ღამე ტვირთიანი.
3. ქალი იჯდა ტახტზედა კრემლს იყრიდა კალთაზედა.

ანდაზა

ყანამა სთქვა აპრილში ფეხი ავიდგი, მაისში თავი წაეისხი, თიბათვეში გული ჩავიდევ და მკათათვეში მოვიმკიო.

რ ე გ უ ს ი

მ
გ
მ
მ
მ
მ
მ
მ
მ
მ

ისა

საბჭოთა

განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალურ აღზრდის მთავარ-
 მმართველობის სალიტერატურო სამხატვრო სექციის ხელმძღვანე-
 ლობით გამოცემულ საყმაწვილო წიგნების სია.

1—2.	„ნაკადული“ 1921 წ. № № 1, 2, 3, 4, 5 თითო წიგნი	10 კ.
6—7.	„ნაკადული“ 1922 წ. № № 1—2, 3—4	10 „
8.	„ჯეჯილი“ 1921 წ. № 1	15 „
9.	„ჯეჯილი“ 1922 წ. № 1—2—3	25 „
10.	„ნორჩი ძალა“, — კრებული	10 „
11.	„სამი ამბავი“, — შიო მღვიმელისა	6 „
12.	„კოკროკინა“, — დ. დონდუასი	6 „
13.	„ბელა ბეკეკა“	6 „
14.	„შემოდგომა“, ფერად სურათებიანი წიგნი	40 „
15.	„დედაბერი, ტურა და შელია კული გძელია“ ფერად სურათებიანი წიგნი	30 „
16.	„ბავშვებს“, — გ. ქუჩიშვილისა	12 „
17.	„ტყის ზღაპარი“, — მამინ სიბირიაკისა თარგმანი ლ. იმნაძისა	12 „
18.	„ტყის სურათები“, — შიო მღვიმელისა	15 „
19.	„ქიანქველას საოცარი თავგადასავალი“	20 „
20.	„თავისუფალ ბავშვთა სიმღერები“	2 „
21.	„ქართული მოძრავი თამაშობანი“ შედგენილი მერკვილაძის მიერ	40 „
22.	„ტროადის ომი“, — ალ. მიქაბერიძისა	40 „
23.	„იგავარაკნი“, — ალ. მირიანაშვილისა	20 „
24.	„საბავშვო პიესათა კრებული“	45 „
25.	„ივანე სულელი“, — ზღაპარი. ლ. ტოლსტოისა თარგმანი ი. ნ — ისა	10 „
26.	„ლურჯი ფრინველი“	35 „
27.	„ნაკადული“ 1923 წ. თითო №	15 „
28.	„ჯეჯილი“ თითო წიგნი	25 „
29.	„ზამთარი“ — ფერადი სურათებით	30 „

1923 წ.

მიიღება ხელის მოწერა საემანციპაციო დასურათებულ
ქურნალებზე:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მე-XIX წ.
გამოდის უოველთეიურად.

მოზრდალ. „ჭეჭილი“ მე-XXXIV წ.
გამოდის ორ თვეში ერთხელ.

ქურნალი გამოდის განათლების სახალხო კომისარიატის სო-
ციალურ აღზრდის მთავარმმართველობის სალიტერატურო
სამსახურს სექციის ხელმძღვანელობით.

ხელის მოწერა მიიღება თვითურად.

ცალკე „ჭეჭილი“ 25 კ.

„ნაკადული“ 15 კ.

ქალაქ გარედ გაგზავნა ხელის მოწერის ხარჯზე.

მისამართი: თბილისი, ლორისმელიქოვის ქუჩა, № 5, განათლების სა-
ხალხო კომისარიატი, „ნაკადულისა“ და „ჭეჭილის“ რედაქცია.
რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.